שלשים א]

ושש א) כריתות בתורה א הבא על האם ועל אשת אב ועל הכלה הבא על הזכור ועל הבהמה ואשה המביאה הבהמה עליה ב) הבא על אשה ובתה ג) ואשת איש הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ד) ב (ועל אשת אחי אמו) ועל הנדה והמגדף והעובד עבודת כוכבים והנותן מזרעו למולך ה) ובעל אוב ומחלל שבת וטמא שאכל ו) קדש והבא אל המקדש טמא והאוכל חלב ודם ונותר ופיגול ז) והשוחט ומעלה בחוץ והאוכל חמץ בפסח והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים והמפטם את השמן ח) והמפטם את הקטרת והסך ט) את השמן המשחה ג ב והפסח והמילה מצות עשה י) על אלו חייבין על זדונו כרת יא] ועל שגגתו חטאת ועל לא הודע שלהם אשם תלוי חוץ מן ג המטמא מקדש וקדשיו מפני שהוא בעולה ויורד דברי רבי מאיר וחכמים אומרים יב] ד אף המגדף שנאמר 1 תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה יצא מגדף יג] שאינו עושה מעשה:
גמ'

כל הנך כריתות במזיד בלא התראה אבל אי איכא התראה יש מהן בחנק יד] ויש מהן בסקילה ויש מהן במלקות ובשוגג בחטאת. והאי דנקט ואיירי למיתני ברישא עריות דאם ודאשת אב כו' והדר פסיק ותני ביני וביני הבא על הזכור ועל הבהמה והמביאה את הבהמה עליה והדר מתחיל למיתני אשה ובתה ולא קתני כולהו בהדי הדדי טו] בקמייתא משום דקים לן בסנהדרין (נג.) דכל הני דנקט ברישא אם ואשת אב וכלה והבא על הזכור ועל הבהמה דינייהו בסקילה ולהכי תננהו ברישא משום דחמורות משאר מיתות ב"ד טז] (ולהכי תננהו ברישא): **אשה ובתה.** ובת בתה ובת בנה בכלל יז] (ובן) [וכן] בתו ובת בתו ובת בנו חמותו ואם חמותו ואם חמיו יח] בכלל זה: **מגדף.** איכא למאן דאמר ד) (סנהדרין דף נו) מברך את השם ואיכא למ"ד מזמר ומשורר לעבודת כוכבים: (א) כרת דנותר מפרש לקמן (דף ה.) בהאי פירקא ואוכליו עונו ישא כי את קדש ה' חלל ונכרתה ה) ומוקמינן ליה לקמן בנותר: וכרת דפיגול נמי מפרש לקמן בפירקא (שם) דיליף עון עון מנותר דבפיגול כתיב ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אותו לא יחשב לו פגול יהיה והנפש האוכלת ממנו עונה תשא ו) וכתיב בנותר ואוכליו עונו ישא מה התם ז) (ב) יט] כרת בנותר דכתיב ביה עון ח) אף בפגול דכתיב ביה עונה תשא כרת: שוחט קדשים בחוץ בכרת אפי' לא העלן דכתיב (ויקרא יז) ואל פתח אהל מועד לא הביאו וגו' דם יחשב לאיש ההוא דם שפך ונכרתה ומעלה נמי בכרת דכתיב (שם) אשר יעלה עולה או זבח ואל פתח אהל מועד לא יביאנו וגו' ואם שגג ושחט והעלה בשוגג חייב שתי חטאות: כ] **ופסח ומילה מצות עשה.** ובכרת. פסח בכרת דכתיב (במדבר ט) והאיש אשר הוא טהור וגו'. מילה בכרת דכתיב (בראשית יז) וערל זכר אשר לא ימול וגו' ונכרתה. כא] והני פסח ומילה מצות עשה [ואין קרבן על שגגתן] אבל אינך כולהו מצות לא תעשה נינהו (ג) וחייבים בקרבן דאין קרבן אלא על לאו כדמפרש לקמן ט) וכגון לאוי דעריות דמפורשין הן. ובמגדף כב] מצינו לאו (שמות כב) אלהים לא תקלל וכרת נמי דכתיב (במדבר טו) והנפש אשר תעשה ביד רמה וגו' את ה' הוא מגדף ונכרתה. ובכל הני עריות דלעיל כתיב כרת דכולל להו בסיפא ונכרתו הנפשות העושות י) ולאו נמי כתיב בהו בעריות כולהו (ויקרא יח) ערות אמך לא תגלה ובכולהו נמי לא תגלה כתיב. ובנדה נמי לאו (שם) ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב וכרת דנדה כולל עם אחריני דלבתר עריות כולהו כתיב ונכרתו הנפשות העושות. והאי דלא כג] כתיב כרת לא באשת אחי אמו ולא באם אם חמותו דשניות הן מדברי סופרים דלא כתיבי באורייתא. והעובד עבודת כוכבים נמי לאו וכרת לאו דכתיב (שמות לד) לא תשתחוה לאל אחר וכרת דכתיב (במדבר טו) כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת ובעבודת כוכבים מיירי דבזה דבר ה' כדאמר מר בסנהדרין (נט.) כ) אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום ולא יהיה לך בעבודת כוכבים מדבר. לאו דמולך (ויקרא יח) ומזרעך לא תתן להעביר למולך א"נ לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש ל) כרת נמי אית בהו דכתיב (ויקרא כ) ואל בני ישראל תאמר איש איש מבני ישראל וגו' אשר יתן מזרעו למולך מות יומת וכתיב בתריה ושמתי אני את פני באיש ההוא והכרתי אותו וגו'. ובעל אוב נמי אית ביה אזהרה דכתיב (שם יט) אל תפנו אל האובות וגו' וכרת נמי דכתיב (שם כ) והנפש אשר תפנה אל האובות ונכרתה ובגמרא מ) מפרש מאי טעמא לא תני הכא ידעוני. והמחלל את השבת אזהרה אית ביה דכתיב (שמות כ) לא תעשה כל מלאכה וכרת נמי דכתיב (שם לא) כי כל העושה בה מלאכה ונכרתה וגו'. וטמא שאכל את הקדש בלאו ולא יאכל עד אשר יטהר (ויקרא כב) ובכרת דכתיב [שם] אמור אליהם לדורותיכם כל איש אשר יקרב וגו' וטומאתו עליו ונכרתה. הבא אל המקדש טמא כד] לאו דכתיב ואל המקדש לא תבא (שם יב) ולא יטמאו את מחניהם נ) כרת כי את משכן ה' טמא ונכרתה ס). אוכל חלב ודם בלאו דכתיב (ויקרא ג) כל חלב וכל דם לא תאכלו כרת בחלב כי כל אוכל חלב ונכרתה (שם ז) כרת בדם (שם יז) כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא וגו' כל אוכליו יכרת. אזהרה דנותר (שמות כט) ושרפת את הנותר באש לא יאכל כרת כדאמרן ואוכליו עונו ישא כי את קדש ה' חלל ונכרתה. אזהרה בפגול נפקא לן מהאי קרא ואם יותר מבשר זבח שלמיו לא יאכל כי קדש הם ע) כדגמרינן בפסחים בפ"ג (כד.) לא יאכל כי קדש הם פ) כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו וכרת כדאמרן יליף עון מנותר. שוחט בחוץ מפרש בהאי פירקא (דף ג:) בלאו למאן דגמיר בגזירה שוה (ד) הבאה כה] [הבאה דכתיב] בהעלאה ולא פתח אהל מועד לא יביאנו [ויקרא יז] ונאמר כאן בשחיטה הבאה ואל פתח אהל מועד לא הביאו וגו' [שם] מה להלן לא ענש אא"כ הזהיר אף כאן נמי לא ענש אא"כ הזהיר ולמאן דמייתי לה בהיקשא אמר קרא שם תעלה עולותיך ושם תעשה צ) מה העלאה לא ענש אא"כ הזהיר אף שחיטה נמי. מעלה בחוץ בלאו השמר לך פן תעלה וגו' (דברים יב) וכל מקום שנאמר פן ואל אינו אלא לא תעשה ק) וכרת כדאמרן לעיל אשר יעלה עולה או זבח וגו' ונכרתה. אוכל חמץ בלאו כל מחמצת לא תאכלו (שמות יב) כרת כל אוכל חמץ ונכרתה (שם). והאוכל ביוה"כ בלאו מפרש ביומא (דף פא.) כל הנפש אשר לא תעונה ר) וגמר עינוי עינוי מהתם על דבר אשר ענה את אשת רעהו (דברים כב) מה התם לא ענש אא"כ הזהיר ה"נ לא ענש אא"כ הזהיר וכרת נמי אית ביה באוכל כו] דכתיב ביה ונכרתה באוכל ביוה"כ (ויקרא כג) כל הנפש אשר לא תעונה ונכרתה והאי לא תעונה בעינוי אכילה קמיירי דגמר (יומא עד:) עינוי עינוי מהתם דכתיב (דברים ח) ויענך וירעיבך מה להלן עינוי רעבון אף כאן עינוי רעבון. העושה מלאכה ביוה"כ אית ביה אזהרה וכל מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה (ויקרא כג) כרת דכתיב (שם) והאבדתי וזהו כרת. והמפטם את השמן לאו ובמתכנתו לא תעשו כמוהו ש) כרת אשר ירקח כמוהו ונכרתה וגו' (שמות ל). והמפטם את הקטרת לצרכו להריח. מפטם את השמן [כעין שעשה משה במדבר דכתיב] ואתה קח לך בשמים ראש (שם). מפטם את הקטרת [מערב י"א סממני הקטרת כמו דכתיב] קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה [שם]. הסך כז] שמן המשחה נמי לאו על בשר אדם לא ייסך (שם) כרת אשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו (שם) מאותו שעשה משה לשמן המשחה. מפטם את הקטרת אזהרה במתכנתה לא תעשו לכם (שם) כרת אשר יעשה כמוה להריח בה ונכרת (שם) אבל המריח בקטרת של בית המקדש כח] לא אזהרה ולא כרת דריח אין בו משום מעילה ולא דמי לסך כט] שמן המשחה דהתם אית ביה מעשה מש"ה אית ביה לאו וכרת: **פסח ומילה מצות עשה.** פסח דכתיב (דברים טז) וזבחת פסח ומילה (ויקרא יב) וביום השמיני ימול וגו' וכרת ל] בהו כדאמרן. והני אית בהו חייבי מיתות ב"ד כגון העובד עבודת כוכבים והמחלל את השבת ואפ"ה חייבי כריתות הן במזיד בלא התראה ואי אתרו בהן יש מהן בחנק ויש מהן בסקילה כדאמרן ברישא ואי לא אתרו בהו מידי מיתת ב"ד יצאו מידי כרת לא יצאו וכרת הוא שמת בלא בנים: **על שגגתו חטאת.** דמפיק ליה מעבודת כוכבים דכתיב בה (במדבר טו) וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה וגו' ואמר מר (הוריות דף ח.) שקולה עבודת כוכבים כנגד כל התורה דהא כתיב בה מצות וכתיב בה קרבן (במדבר טו) והקריבה עז בת שנתה וגמרינן מה עבודת כוכבים שחייבין על זדונה כרת לא] חייבין על שגגתה חטאת אף כל שחייבין על זדונו כרת חייבין על שגגתו חטאת כגון הני כריתות. שוגג דעריות כסבור לב] שהיא אשתו והבא על הזכור ועל הבהמה בשוגג כסבור לבא על אשתו שלא כדרכה ובא על הזכר או על הבהמה ואחר כך נודע לו דזכר הוא או בהמה היא מביא חטאת: **ועל לא הודע שלהן אשם תלוי.** דלא אתיידע אי בא על אשתו שלא כדרכה או זכר או לג] בהמה והוא הדין לאחריתי. והאשה המביאה בהמה עליה נמי דסבורה להביא אדם והביאה בהמה. ונדה דסבור טהורה היא. מגדף כסבור מברך הוא שם בן שתי אותיות וברך שם בן ד' אותיות דאינו חייב אלא על שם של ד' אותיות כדאמרינן בפ' ד' מיתות (סנהדרין נו.) ת) עבודת כוכבים כסבור זבוח וקיטור אסרה תורה ולא השתחואה וניסוך דד' (ה) אלה עבודות הן. מולך כסבור להעביר אדם אחר והעביר את בנו. בעל אוב נתכוין לכשוף אחר. שבת כסבור חול הוא. קדש כסבור בשר חולין הוא. מקדש כסבור בית אחר הוא. חלב כסבור שומן. ודם כסבור טחול ל"א דם כסבור שדם חגבים או דם דגים הוא לשון מורי. נותר ופגול כסבור כשר הוא. שוחט בחוץ כסבור בהמת חולין היא. מעלה (ו) לאחר איסור הבמות הקריב בבמה וכסבור במות לד] אלו של צבור מותרות ומוקים לקרא בבמת יחיד. פסח ויום כפור כסבור ימות החול הן. שמן וקטרת נתכוין לסממנין אחרים ונמצאו שהן הסממנין הכתובין. אבל אומר מותר לגמרי דעוקר כל הגוף לאו שוגג הוא אלא אנוס הוא ופטור: **לא הודע.** אשתו ואחותו במטה וכסבור לבוא על אשתו ולא ידע על איזו מהן בא: **שהוא בעולה ויורד.** ואין שם אשם תלוי לה] אלא בספק קבוע כדאמרינן בפרק בתרא (לקמן כה.) אין אשם בא אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת קבועה: **אף המגדף.** מפרש בגמ' א) מאי קאמר:

תוספות שלשים ושש כריתות. ברישא תנא עריות דבסקילה כדפירש"י והדר תני אשה ובתה דבשריפה והדר תני אשת איש בחנק ולהכי לא אפסקיה בשאר חייבי סקילה:

מסורת הש"ס

א) זבחים קז., ב) רש"ק מ"ז, ג) עירובין לו. זבחים קו:, ד) [לקמן ז:], ה) [ויקרא יט], ו) [שם ז], ז) נ"ל בנותר כרת וכתיב ביה עון, ח) נ"א כרת, ט) [דף ג.], י) [ויקרא יח], כ) עי' שם פירש"י ד"ה זה העובד כו', ל) [דברים יח], מ) [לקמן ג:], נ) [במדבר ה], ס) [במדבר יט], ע) [נ"ל מבשר המלואים וגו' לא יאכל כי קדש הוא], פ) [נ"ל הוא], צ) [דברים יב], ק) [מכות יג:], ר) [ויקרא כג], ש) [שמות ל], ת) עי' ב"ש ורש"ק בספר בה"ז, א) [לקמן ז.],

תורה אור השלם

1. הָאֶזְרָח בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם לָעֹשֶׂה בִּשְׁגָגָה: במדבר טו כט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מגדף וכו' לע"ז הס"ד ואח"כ מ"ה ונותר כרת דנותר וכו' בנותר וכרת דפגול וכו': (ב) שם בא"ד מה התם בנותר דכתיב ביה עון כרת אף בפגול: (ג) ד"ה ופסח וכו' לא תעשה נינהו ואין חייבין: (ד) בא"ד בגזירה שוה נאמר הבאה בהעלאה: (ה) ד"ה ועל לא הודע וכו' וקיטור אסרה תורה וכו' לארבע עבודות כצ"ל ותיבת אלה נמחק: (ו) בא"ד מעלה בחוץ לאחר איסור הבמות:

מוסף רש"י

והפסח והמילה מצות עשה. אע"פ שיש בהן כרת, הואיל ואין בהן לאו אלא מצות עשה הן, אין מביאין על שגגתן חטאת, שאין חטאת באה אלא על לאו דכרת, כדכתיב אשר לא תעשינה וגו' (ערובין צו. וכעי"ז זבחים קו:).

רבינו גרשום

כתב רבינו בצלאל אשכנזי ז"ל וז"ל פירוש רבינו **אליקום בר קלונימוס** זצ"ל וי"א שהוא פי' **הרגמ"ה** עכ"ל וכן הוא מיוחס להרגמ"ה בכ"י רומי.

שלשים ושש כריתות הן בתורה. שחייב על זדונן כרת ועל שגגתן חטאת יש מהן שהן חייבי מיתות ב"ד כשהן בעדים ובהתראה ואם אין בהן עדים והתראה זדונן בכרת: הבא על האם כו' הבא על הזכר כו'. משום הכי הדר קתני הבא על הזכר דמין איסור אחר הוו וכל הני הוו נסקלין בעדים ובהתראה: הבא על אשה כו'. יש מהן חייבי מיתות ב"ד ויש שאינן אלא חייבי כריתות בלבד א) כגון הבא על הנדה וטמא שאכל את הקדש כו': על אלו. ל"ו חייבין על זדונן כרת ועל שגגתן חטאת ועל לא הודע שלהן כגון שהיו לפניו חלב ושומן ואינו יודע אי זה מהם

א) נ"ע דהא הבא על אחותו ועל אחות אביו וכו' עד הבא על הנדה כולהו אין בהם מיתת ב"ד כלל ואולי דטס"ה ונ"ל כגון הבא על אחותו ואילך עד הבא על הנדה ועד בכלל.

שיטה מקובצת

כתב יד א

א] **שלשים** ושש כריתות. משום דחייבין על שגגתן חטאת סדרה רבי בסדר קדשים תוס' הרא"ש: שלשים ושש. מונה רש"י הלאוין בכולן גם פי' במגדף מצינו לאו אלהים לא תקלל ולפי שיטתו אין קרבן אלא [אלאו] (על אלו) ואינו נראה דהא אמרינן בפ' אלו הן הלוקין [דף י"ג ע"ב] קרבן לא בעי אזהרה והא דאמרינן לקמן [דף ג ע"א] קרבן אמאי קאתי אלאו ה"ק על לאו כלומר על שב ואל תעשה וגם הא דקאמר הפסח והמילה מצות עשה ה"ק הא דבאחריני איכא בהו קרבן שהן בשב ואל תעשה אבל הפסח והמילה הם קום ועשה כלומר עשה פסח ועשה מילה והא דקאמר בפ' השוחט והמעלה [דף קו ע"ב] אלא אי קשיא הא קשיא הא דתנן הפסח והמילה מצות עשה נילף בקו"ח ממותיר (כו' אמרו) [מה] מותיר שלא ענש הזהיר כו' משמע משום שהם מצות עשה ולא אזהרה מדפריך נילף מקו"ח ממותיר וכו' כלומר שהזהיר וי"ל דפריך דמשמע לי' מצות עשה ולא אזהרה וגם נמי קום עשה. תוס': ב] הבא על אשה ובתה פי' בת אשתו ובכלל זה בת בתה ובת בנה וחמותו ואם חמותו ואם חמיו דכולהו ילפי מהך קרא דבת אשתו מגז"ש דהנה הנה זימה זימה ואע"ג דקתני אמו ואשת אביו והם זו בכלל זו משום דאינו חייב על ב) אשת אביו לאחר מיתה וחייב משום אם כך פי' הרי"ץ תוס': ג] ובתה ועל אשת אות ו' נמחק: ד] אביו ועל הנדה והמגדף והעובד עבודת כוכבים (תיבות ועל אשת אחי אמו נמחק). והמגדף

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"א מהלכות שגגות הל' ד:
ב [מיי' שם הל' ב]:
ב ג מיי' שם הל' ג:
ד [מיי' שם הל"ב]:

שיטה מקובצת (המשך)

פי' רש"י דלמ"ד המגדף היינו עובד ע"ז לקמן בפירקין [דף ז ע"ב] היינו משורר ומזמר לע"ז ול"נ דמאי טעמא למאן דלית ליה דמגדף היינו מברך את השם משום דלית ביה מעשה וא"כ משורר ומזמר לע"ז נמי לית ביה מעשה ואין לומר דמשורר ומזמר היינו שמנגן בכינור לע"ז דקא עבד מעשה דלשון מגדף משמע שמחרף ומגדף כלפי מעלה ואם מנגן בכינור לפני ע"ז אין זה חירוף כלפי מעלה אלא משורר בפה ומשבח ע"ז וזהו חירוף כלפי מעלה ונראה לפרש דמ"ד דמגדף דקרא היינו עובד ע"ז מיירי בעובד ע"ז בד' עבודות שלא כדרכה או בשאר עבודות כדרכה וכמה כריתות איכא בע"ז תוס' הרא"ש ז"ל: וגם י"ל שיפה כוון רש"י ז"ל ואותו מגדף שהזכיר היינו מגדף דקרא דאותו איירי במזמר [בכלי] ומשורר בפה דאין לומר דמיירי [במזמר] (בד' עבודות) בכינורות [לבדו] דהא לא קרא גידוף אחרי שאינו מוציא דבר מפיו כדכתיב את מי חרפת וגידפת ועל מי הרימות קול ותשא מרום עיניך אל קדוש ישראל. ועושה מעשה כיון שהוא משורר בפה ומזמר בכלי תוס': ה] ובעל אוב והמחלל את השבת בגמ' מפרש דמה טעם לא תני ידעוני פליגי בה ר"י ור"ל ר' יוחנן אמר הואיל ושניהם בלאו אחד נאמרו ור"ל אמר הואיל ואין בו מעשה וקאמר ר"י לא אמר כר"ל קסבר מאן תנא כריתות ר"ע היא דאמר לא בעינן מעשה וקשה דמה בכך דכריתות ר"ע היא והלא גבי מגדף אשכחן לקמן [דף ז ע"א] דמוקי לה כר"ע דמחייב אפי' כשאין בו מעשה ולקמן אמרי' מגדף מביא קרבן הואיל ונאמר בו כרת [במקום קרבן] דברי ר"ע אלמא [משמע] אפי' לר"ע טעמא הואיל ונאמר בו כרת במקום קרבן הא לאו הכי לא היה מביא קרבן וא"כ ה"נ גבי ידעוני היאך יתחייב קרבן ויש לומר כיון דגלי לן במגדף [נימא כה"ג] בידעוני אע"פ שאין בו כרת במקום קרבן וא"ת בההיא דפ' ד' מיתות [דף סג ע"א] דקאמר האומר לו אלי אתה חייב למאי אי לקטלא (פשיטא) היינו מתני' אלא לקרבן ואפי' לרבנן אע"ג דלית ביה מעשה ומסיק ר"ע היא ופריך פשיטא ואמרי' סד"א הואיל ולא כתיב בה כרת דידה במקום קרבן וכו' קמ"ל דאיתקושי איתקוש ולמה צריך היקשא הא אמרי' כיון דגלי גלי ויש לומר דאה"נ אבל כיון דאיכא היקשא ניחא ליה טפי. תוס': ו] שאכל את הקדש: ז] ופיגול עיין תוס' פסחים (דף כד): ח] והמפטם את הקטורת פרש"י אבל מריח את הקטורת לית ביה לא אזהרה ולא כרת דריח אין בו משום מעילה ולא הי' לו לפרש כן דהא אמרי' לקמן בפירקין [דף ו ע"א] וכן בפ' כל שעה [דף כו ע"א] דדוקא לאחר שתעלה תימרתו אין מועלין בו אלא מריח הקטורת אין בו כרת ולא מיתה. תוס' הרא"ש ז"ל: והמפטם את הקטורת פ"ה אבל המריח בו לא קא חשיב דליכא לאו וכרת כדאמרי' קול מראה וריח אין בהן משום מעילה ולא דק שהרי אמרי' ריח לאחר שתעלה תימרתו אבל קודם איכא מעילה ואיכא למימר דלהכי נקט הקונטרס דליכא לאו וכרת אבל מעילה מיהא איכא תוס': ט] עי' בחדושין: י] והמילה מצות עשה (זבחים קו ושם בגמ') על אלו פי' לאו דוקא דהא חסר פסח ומילה: יא] יב] עי' בחדושין: יג] מגדף שאין בו מעשה אות נ"ו ותיבת עושה נמחק: יד] בחנק ויש מהן בשריפה ויש כו' בחטאת חוץ מפסח ומילה וטעמא אפרש לקמן: טו] תיבת בקמייתא נמחק: טז] ב"ד ולהכי תנא סקילה ברישא תיבת תננהו נמחק: יז] בכלל וכן בתו תיבת ובן נמחק: יח] חמיו כולהו בכלל אשה ובתה הן ומקרא נפקא לן בתו כדדרשינן בפרק הנשרפין אתיא הנה הנה אתיא זימה זימה הס"ד: יט] התם בנותר כרת דכתיב: כ] מה"ד והפסח ומילה: כא] תיבות והני פסח ומילה מצות עשה נמחק: כב] ובמגדף נמי מצינו: כג] דלא קתני כרת תיבת כו דכתיב: כה] הבאה הבאה נאמר בהעלאה תיבת דכתיב נמחק ול"ש: כו] ביה באוכל ביוה"כ דכתיב כל ותיבות דכתיב ביה ונכרתה באוכל נמחק: כז] הסך בשמן המשחה: כח] המקדש לית ביה לא: כט] לסך בשמן המשחה: ל] וגו' וכרת כתיב בהו: לא] כרת ועל שגגתה תיבת חייבין נמחק: לב] כסבור לבא על אשתו שלא כדרכה ובא על הזכר או על הבהמה ואח"כ נודע לו דזכר הוא או בהמה היא מביא חטאת ועל. תיבות שהיא והבא ועל נמחק: לג] אי בא על אשתו שלא כדרכה או זכר או נקבה תיבת בהמה נמחק: לד] במות צבור תיבות אלו של נמחק: לה] תלוי דאין אשם תלוי בא אלא בספק קרבן קבוע:

א) החדושים הגדולים אשר לא יכילום הגליון השמטנום והלגנום בסוף המסכת ופה הלגנו ע' בחדושין: ב) זה תמוה דהא פשוט דאשת אביו ג"כ חייב לאחר מיתה ואכן בלא"ה צריך למתני אם אמו לענין אנוסת אביו.